

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. แนวทางกรอบวัตถุประสงค์การศึกษาสู่การปฏิบัติ

ตารางแสดงแนวทางการตรวจประเมินการศึกษาดูการปฏิบัติ

วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์รอง	ประเด็นคำถาม	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือเก็บข้อมูล	วิธีเก็บข้อมูล	วิธีการวิเคราะห์	วิธีการแปรผล
1. การจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน	1.1 ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน 1.2 การจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน 1.3 บริบทชุมชน 1.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ	1.1 ประสิทธิภาพไม่พรมพืชในป่า การกระจายของป่า ภาวะสมดุล ความหลากหลาย 1.2 ตามประเพณีนิยม 1.2.1 ตาม ⇒ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชื่อ ศาสนา พิธีกรรม ประเพณี วัฒนธรรม ⇒ กฎเกณฑ์ระเบียบ ข้อบังคับ การกำหนดบทลงโทษ การแบ่งปันผลประโยชน์ สิทธิ และกรรมสิทธิ์ ⇒ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง การกำหนดความรับผิดชอบ 1.2.2 ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ⇒ การบำรุงฟื้นฟูสภาพป่าในชุมชน การกำหนดความรับผิดชอบ 1.2.3 ขัดต่อกฎหมาย ⇒ การทำไร่เลื่อนลอย การตัดไม้ การเก็บหาของป่าเพื่อการค้า	ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ในหมู่บ้าน หัวหน้าครอบครัว แม่บ้าน หน่วยป้องกันรักษาป่าที่ ลป.38 (ท่าลี่) อุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมให้ชาวเขาบ้านห้วยตาด โรงเรียนบ้านกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง เจ้าหน้าที่ยุวกาชาดชุมชนบ้านกลาง	แนวการสัมภาษณ์ เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป	⇒ การสัมภาษณ์ ⇒ แหล่งข้อมูล ⇒ การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ	ทำการตรวจ สอบความถูกต้องจากแหล่งข้อมูล แยกแยะ และจัดหมวดหมู่ข้อมูล ประเด็นที่จะตอบในแต่ละวัตถุประสงค์ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูล	เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบของการบรรยายและอธิบายตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาแต่ละข้อ

วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์รอง	ประเด็นคำถาม	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือเก็บข้อมูล	วิธีเก็บข้อมูล	วิธีการวิเคราะห์	วิธีการแปรผล
วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์รอง	ประเด็นคำถาม	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือเก็บข้อมูล	วิธีเก็บข้อมูล	วิธีการวิเคราะห์	วิธีการแปรผล
2. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้	2.1 การใช้ประโยชน์ทางตรง 2.2 การใช้ประโยชน์ทางอ้อม	<p>1.2.4 วิธีการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ⇒ นโยบายชุมชน การวางแผน การจัดการ องค์กร การจัดสรรบุคคล การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การเสนอรายงาน และงบประมาณ</p> <p>1.3 ที่ตั้ง ลักษณะทางกายภาพ ประวัติชุมชน โครงสร้างประชากร สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา รายได้</p> <p>การค้นหาค้นหาและสาเหตุ การดำเนินกิจกรรม การรับผลประโยชน์ การประเมินผล</p> <p>2.1 สร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย แหล่งเชื้อเพลิง แหล่งอาหาร แหล่งสมุนไพร เก็บรักษาของป่า การ เลี้ยงสัตว์</p> <p>2.2 บรรเทาความรุนแรงของลมพายุ ป้องกันการ พังทลายของดิน บรรเทาอุทกภัย เป็นที่พักผ่อน หย่อนใจ เป็นที่อยู่ของสัตว์ป่า ทำให้มีความชุ่ม ชื้นน้ำไหลอย่างสม่ำเสมอตลอด</p>					

วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์รอง	ประเด็นคำถาม	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือเก็บข้อมูล	วิธีเก็บข้อมูล	วิธีการวิเคราะห์	วิธีการแปรผล	
3. ความสัมพันธ์ของฐานอำนาจและเครือข่ายในการจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน	3.1 ฐานอำนาจตามทฤษฎีของพรินซ์และราเวน 3.2 เครือข่ายในการจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ 3.3 ความสัมพันธ์ของเครือข่ายกับชุมชน	ประเด็นคำถาม 3.1 ฐานอำนาจรัฐ - อำนาจการบังคับลงโทษหน้าที่ กฎหมาย เทศบาล ความสามารถให้ประโยชน์หรือทรัพยากรแก่ผู้อื่นได้ ฐานอำนาจชุมชน - ความเชื่อ การยอมรับอำนาจหน้าที่ การบังคับลงโทษ ความเชี่ยวชาญ ฐานอำนาจเครือข่าย - พลัง ความเชี่ยวชาญ 3.2 องค์กรเอกชน - ร่วมใช้ร่วมจัดการและให้ความรู้ รัฐ - กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการป่าไม้ องค์กรท้องถิ่น 3.3 ความสัมพันธ์ของเครือข่ายกับชุมชน - ความสัมพันธ์ทางสังคม วัฒนธรรม องค์กรภายนอก รัฐ						

ภาคผนวก ข. ประเด็นคำถาม

ประเด็นคำถามที่ผู้ศึกษาใช้เป็นแนวการสัมภาษณ์ โดยกำหนดประเด็นที่จะสัมภาษณ์
สำหรับวัตถุประสงค์ การจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน

บริบทของชุมชน

1. ที่ตั้ง , ลักษณะทั่วไปของชุมชน	1.3
2. ลักษณะทางกายภาพ	1.3
3. ประวัติความเป็นมาของชุมชน	1.3
4. โครงสร้างทางประชากร, สังคม, เศรษฐกิจ, การศึกษา, การปกครอง	1.3
5. ศาสนา ความเชื่อ จารีตประเพณี วัฒนธรรมชุมชน	1.3
6. องค์กร, กลุ่มต่างๆ, กรรมการหมู่บ้าน ฯลฯ	1.3

การจัดการ, เครือข่าย, ฐานอำนาจ, ความสัมพันธ์เครือข่าย

1. การทำให้คนยอมรับการอนุรักษ์และจัดการป่าไม้ทำอย่างไร	1.2
2. ใครเป็นผู้นำสำคัญในการอนุรักษ์และจัดการป่าไม้ ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการ	1.2
3. กลุ่มอนุรักษ์, กลุ่มจัดการป่ามีอะไรบ้าง	1.2
4. มีกิจกรรมอนุรักษ์, จัดการป่าอะไรบ้าง	1.2
5. มีการเผยแพร่เรื่องการอนุรักษ์, การจัดการให้แก่ใครบ้าง	1.2
6. มีใครบ้างเข้ามาเกี่ยวข้องกับอนุรักษ์และการจัดการป่า	1.3
7. ประวัติหมู่บ้านมีความเป็นมาอย่างไร	2.1
8. ประโยชน์ที่ได้รับจากการอนุรักษ์มีอะไรบ้าง	1.2
9. ใช้เวลานานเท่าไรในการอนุรักษ์และจัดการ	1.2
10. หมู่บ้านใกล้เคียงมีการดูแลเรื่องป่าอย่างไร	1.2
11. ประวัติของชุมชนในการจัดการและการใช้ประโยชน์จากป่า	3.3
12. ความสัมพันธ์ของชุมชนในการอนุรักษ์และจัดการป่า, การใช้ประโยชน์	3.3
13. ความสัมพันธ์ของชุมชนกับเครือข่ายในการอนุรักษ์และจัดการ, การใช้ประโยชน์	3.3
14. ชุมชนมีการจัดการป่าอย่างไร เช่น การจำแนกป่า, องค์กร, ระเบียบ, กฎ ฯลฯ	1.2
15. ความเชื่อของชุมชนเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์, จัดการ, การใช้ป่า	1.2
16. พิธีกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์, จัดการ, การใช้ป่า	1.2
17. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการอนุรักษ์, จัดการ, การใช้ป่า	1.2

18. ทำไมถึงจัดการป่าอย่างนั้น	1.2
19. มีเหตุผลอะไรในการจัดการป่า ผลเป็นอย่างไร	1.2
20. ป่าในความหมายของชุมชนคืออะไร	1.1
21. สิทธิของชุมชนในการใช้ป่า คิดว่าอย่างไร	1.2
22. ในชุมชนมีการจัดการเรื่องสิทธิและกรรมสิทธิ์ของชุมชนเกี่ยวกับป่าอย่างไร	1.2
23. ใครเป็นผู้จัดสรรประโยชน์หรือทรัพยากรป่าไม้ให้แก่ผู้อื่น	1.2
24. ใครเป็นผู้บังคับ, ลงโทษในกรณีเกิดความคิดเกี่ยวกับการใช้ป่า	3.1
25. ใครบ้างในชุมชนเป็นที่รัก, ชื่นชม, นำเอาตัวอย่าง เกี่ยวกับการรักษาป่า	3.1
26. สาเหตุที่ชอบเพราะ?	3.1
27. กฎ, ระเบียบ, เกณฑ์ การใช้ป่ามีหรือไม่ อย่างไร	1.2
28. กฎการใช้ป่าของชาวบ้านมีอะไรบ้าง	1.2
29. มีการสละทรัพย์สินส่วนตัวในการอนุรักษ์ป่าไม้หรือไม่	1.2
30. มีการคิดและวิธีป้องกันทรัพยากรป่าไม้อย่างไร	1.2
31. เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นในชุมชน ใครเป็นผู้แก้ไข? แก้โดยวิธีใด	1.2
32. มีการกำหนดความรับผิดชอบของชุมชนในการจัดการ, อนุรักษ์ป่าหรือไม่ โดยวิธีใด	1.2
33. มีกลุ่มเอกชน, รัฐ, NGOs มาช่วยเหลือให้ความรู้, วิชาการ, วัสดุอุปกรณ์จำเป็นแก่ชุมชนหรือไม่	3.1
34. หน่วยงานรัฐมีกิจกรรมเกี่ยวกับการฟื้นฟูป่าหรือไม่	3.1
35. มีการบำรุงและการฟื้นฟูสภาพป่าในชุมชน เช่น ปลูกป่า	1.2
36. มีการทำไร่บริเวณไหน เป็นการทำไร่แบบใด	1.2
37. มีการตัดไม้ไปขายหรือไม่	1.2
38. มีการเก็บของป่าไปขายหรือไม่	1.2
39. พรรณพืชในป่ามีอะไรบ้าง สัตว์ป่ามีอะไรบ้าง	1.1
40. องค์กรเอกชน มาช่วยในการอนุรักษ์ป่า, จัดการป่าหรือไม่	3.2
41. องค์กรท้องถิ่น (อบต., สภาตำบล) ช่วยจัดการ, อนุรักษ์ป่าอย่างไร	3.2
42. ความสัมพันธ์ทางตระกูล, เครือญาติ เป็นอย่างไร	3.3
43. ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมของเครือข่ายใกล้ชิดเป็นอย่างไร	3.3
44. ความสัมพันธ์ องค์กร, NGOs, รัฐ เป็นอย่างไร	3.3
45. การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการ, การใช้ป่ามีอะไรบ้าง	1.4
46. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้, การป้องกัน อะไรบ้าง	1.4

47. มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การใช้, การจัดการ อะไรบ้าง 1.4
48. มีส่วนร่วมในการประเมินผล, ติดตาม อะไรบ้าง 1.4

การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้

1. ใช้ไม้ทำอะไรสร้างบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย?ทำไมถึงเลือกไม้ชนิดนั้น 2.1
2. เอามาจากไหน, หายากหรือไม่ 2.1
3. ใช้ไม้ทำอะไรเป็นเชื้อเพลิงหุงต้ม, ถ่านไม้ใช้ไม้ทำอะไรทำถ่าน พอใช้หรือไม่ 2.1
4. พืช, ผักที่เก็บมาจากป่าใช้เป็นอาหารมีอะไรบ้าง มีวิธีเลือกอย่างไร หายากหรือไม่ 2.1
5. มีการซื้อขายหรือไม่ ใช้ส่วนไหนประกอบอาหาร 2.1
6. ยารักษาโรคที่ใช้สมุนไพรมีอะไรบ้าง เก็บส่วนไหนของพืช รักษาโรคอะไร นำมาใช้
อย่างไร 2.1
7. ปัจจุบันยังใช้หรือไม่ หายากหรือไม่ ใครเป็นผู้สอนให้ใช้ 2.1
8. ของป่ามีอะไรบ้าง หายากหรือไม่ มีการซื้อขายหรือไม่ 2.1
9. เลี้ยงสัตว์อะไรบ้าง เลี้ยงที่ป่าบริเวณไหน 2.1
10. เลี้ยงอย่างไร เช่น ไปเข้าเย็นกลับ, ปล่อยตลอดเวลา 2.1
11. ใบไม้, หญ้า อะไรที่สัตว์กินได้, ใช้เลี้ยงสัตว์ 2.1
12. ใช้ชันหรือไม่, ใช้อย่างไร เอามาจากไม้ชนิดไหน 2.1
13. ใช้ไม้ทำอะไรฟอกฝาด, สี เอาส่วนไหนมาใช้ ใช้อย่างไร 2.1
14. น้ำมันไม้ ใต้น้ำมันมาจาก ไม้ชนิดไหน ใช้ทำอะไร 2.1
15. การใช้เส้นใย ใช้เส้นใยจากเปลือกไม้ทำอะไร ใช้ทำอะไร 2.1
16. มีลมพายุแรงในหมู่บ้าน สร้างความเสียหายให้แก่บ้านเรือนหรือไม่ 2.2
17. มีการทำนาแบบขั้นบันไดหรือไม่ 2.2
18. มีการป้องกันการพังทลายของดินอย่างไร 2.2
19. น้ำห้วยในหมู่บ้านไหลตลอดปีหรือไม่, หรือแห้งในฤดูแล้ง? 2.2
20. มีน้ำท่วมในหมู่บ้านหรือไม่ 2.2
21. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจของหมู่บ้านมีอะไรบ้าง 2.2
22. สัตว์ป่าในป่ามีอะไรบ้าง มีมากหรือไม่ สัตว์อะไรหาได้ยาก, หาง่าย 2.2
23. มีชุมชนหรือคนนอกมาร่วมใช้ป่าหรือพื้นที่ป่าหรือไม่ 2.3

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายไพโรจน์ อัจริยะ
วันเดือนปีเกิด	30 กันยายน 2507
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการป่าไม้ โรงเรียนป่าไม้ จังหวัดแพร่ ปีการศึกษา 2528 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการ สถาบันราชภัฏลำปาง ปีการศึกษา 2542
ประวัติการทำงาน	พ.ศ.2529 ดำรงตำแหน่ง เจ้าพนักงานป่าไม้ 2 สำนักงานป่าไม้เขตลำปาง พ.ศ.2532 ดำรงตำแหน่ง เจ้าพนักงานป่าไม้ 3 สำนักงานป่าไม้จังหวัดลำปาง พ.ศ.2535 ดำรงตำแหน่ง เจ้าพนักงานป่าไม้ 4 สำนักงานป่าไม้จังหวัดลำปาง พ.ศ.2540 - ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง เจ้าพนักงานป่าไม้ 5 สำนักงานป่าไม้จังหวัดลำปาง